

Årsberetning for Right to Sight Norge 2023

Virksomhetens art og lokalisering

Right to Sight Norge (stiftet 2011) er en ideell organisasjon hvis formål er å bidra til å bekjempe blindhet og svaksynthet som kan behandles. Organisasjonen har fra start konsentrert seg om Kenya, som har en alvorlig øyehelseproblematikk og stor mangel på kvalifisert øyehelsepersonell. Det er kun 2 øyeleger og 8 optikere per 1 million innbyggere. Tilgangen på øyehelsetjenester er begrenset, særlig i distriktene hvor de fattigste bor. I Kenyas befolkning på 56 millioner innbyggere, lever 30 % under FNs fattigdomsgrense. Alvorlige øyesykdommer og -lidelser som kan behandles, rammer på tvers av generasjoner, også barn, ungdom og unge voksne. 40 % av befolkningen i Kenya er under 20 år, så tilgang på kvalifisert behandling har stor samfunnsmessig betydning.

Right to Sight's kjernevirksomhet er derfor utdanning og videreutdanning av afrikansk øyehelsepersonell i samarbeid med lokale øyeklinikker. Målsetningen er å bidra til å bygge kvalifiserte øyehelsetjenester og gjennom det redusere unødig blindhet.

Samarbeidende klinikker

Vår hovedsamarbeidspartner i Kenya har vært Kwale Eye Centre også i 2023. I tillegg hadde vi en pilot i behandling av diabetes retinopati med Kisii Eye Hospital første halvår 2023.

Prosjekter 2023

Ved Kwale Eye Centre støtter vi to store prosjekter: «**Grieg-prosjektet**» er videreutdanning av Ophthalmic Clinical Officers (OCOs) i kataraktkirurgi (pågått siden 2017). Katarakt (grå stær) er etter brytningsfeil (refraksjon) den største årsaken til nedsatt syn, og fører ubehandlet til blindhet. «**AKO-prosjektet**» gir undervisning til jordmødre og sykepleiere i å screene barneøyne for tidlig å oppdage øyelidelser (pågått siden 2019). I prosjektet inngår også opplæring i refraksjon og tilpassing av briller.

Right to Sight hadde i tillegg 2 pilotprosjekter i 2023: Undervisning av øyeleger i behandling av **diabetes retinopati** på Kisii Eye Hospital, og en **screening- og operasjonscamp** i Maasai Mara (Narok County).

Grieg-prosjektet

Modellen for prosjektet er at vi støtter oppsøkende virksomhet (outreach), ubemidlede mennesker som trenger operasjon, får det gratis med samtidig undervisning i øyekirurgi. Modellen har til nå utdannet over 50 nye kataraktkirurger i Kenya.

I 2023 ble 3400 mennesker undersøkt på 48 outreach, av dem ble 1430 behandlet, 300 voksne og 29 barn operert for katarakt med samtidig undervisning av en kandidat. Kwale Eye Centre hadde 6 kandidater i praksis dette året. Resultatet er godt, men vi jobber for å strukturere og effektivisere undervisningsopplegget mer, og også få til et opplegg for å følge kandidatene etter at de er ferdig med praksis. Arbeidet fortsetter i 2024.

Maasai Mara-piloten

Grieg Foundation støttet også Maasai Mara-piloten som hadde som formål å etablere en øyehelsetjeneste for maasai-befolkningen. Right to Sights to optikere ledet en screeningscamp våren 2023, og hadde med studenter fra Masinde Muliro University of Science and Technology (MMUST) i Kenya og Universitetet Sørøst-Norge. Teamet undersøkte 433 mennesker, av dem ble 87 % behandlet for ulike øyelidelser, og 62 personer ble henvist til operasjon på en senere camp.

Styret besluttet å legge piloten «på is», ikke fordi resultatene var for dårlige i seg selv, men fordi vi vurderer det som vanskelig å gjøre en forskjell på sikt. Da må vi kunne nå mange flere yngre personer (barn, ungdom og unge voksne) enn det vi gjorde. Kostnadene for prosjektet ble for høye, særlig på grunn av en meget vanskelig infrastruktur (transportutgifter).

Piloten ga oss imidlertid flere kontaktpersoner hos de lokale myndighetene som kan være ressurspersoner i en evt. oppfølging senere. Vi har også gitt støtte til videreutdanning for en lokal OCO, Lerionka Albert, som deltok på begge campene.

AKO-prosjektet

Det er nå undervist mer personell på sykehus og helsestasjoner enn det som er målet i hele prosjektbudsjettet for 3 år (**239 mot 210**). Det er stor begeistring for prosjektet både fra de lokale myndighetene og fra helsepersonell. Det er opprettet 10 WhatsApp-grupper hvor de som har gjennomgått undervisning kan kommunisere med hverandre, og aktiviteten er stor. I løpet av 2 år er det holdt informasjonsmøter for **2314 mødre**. Antall barn som kommer til klinikken for behandling har økt signifikant.

Klinikkens barneavdeling undersøkte i fjor **1578 barn under 6 år**, og nesten halvparten (**783**) kom fra områder hvor Kwale-teamet har undervist. 2457 barn mellom 6 og 18 år ble behandlet på hovedavdelingen. Datagrunnlaget her er ikke tilstrekkelig for å kunne si noe om hvor mange som er resultat av prosjektet. Det jobbes det videre med.

Refraksjon ble utført på **2345 barn og 1076 utstyrt med briller**. **80 barneøyne** ble operert i 2023. Det nye overnattingshuset for barn og foreldre stod ferdig i april, og har nå fullt belegg.

Diabetes retinopati-piloten

Prosjektet kom i gang høsten 2022 og fortsatte våren 2023. Nærmere 20 000 mennesker ble undersøkt, i underkant av 300 ble henvist videre til klinikken, hvor øyelegestudenter/ferske øyeleger fikk undervisning i behandling av diabetes retinopati. Right to Sight vurderte at kostnadene til prosjektet ikke stod ikke i samsvar med resultatet, og besluttet å ikke

videreføre det. Vi donerte imidlertid et fundus-kamera til Kisii Eye Hospital, til bruk for å oppdage skader på øynene grunnet diabetes, som øker betydelig i Kenya.

Mulig nytt prosjekt for Right to Sight

Det vellykte AKO-prosjektet, hvis formål er å forebygge alvorlig synsproblematikk hos barn, har ført til en idé om å utvide prosjektet ved å bygge et ekspertsenter for øyehelse for barn ved Kwale Eye Centre. Det skal både behandle, men også undervise øyehelsepersonell i pediatrik øyehelse. Per i dag er det kun 8 øyeleger i hele Kenya som kan operere barneøyne, og ingen OCOs og optikere er spesialisert på barn.

Introduksjon av en helt ny operasjonsteknikk

Som et ledd i å dokumentere hva Right to Sight kan bidra med for å realisere et slikt ambisiøst prosjekt, reiste i november 2023 et team til Kwale ledet av øyelegene Nils-Erik Boonstra og Alexander Thrane for å introdusere og undervise de lokale øyekirurgene i en helt ny operasjonsteknikk for grå stær (katarakt), Bag-in-the-lens (BIL). Teknikken er særlig egnet på barn, og vil redusere etterbehandling betraktelig og med det også kostnader.

Ni barneøyne ble operert, og kontrollen dagen etter operasjon viste at samtlige inngrep var vellykkede. Det var første gang BIL-teknikken ble praktisert på det afrikanske kontinentet, og målsettingen er at øyekirurgene ved Kwale Eye Centre skal operere minst 50 pediatriske øyne med teknikken, deretter undersøke om langtidsprognosen også er vellykket. Alle kliniske data fra pasienter registreres på en rekke tidspunkt - ved operasjon og ved planlagte postoperative kontroller fram til 6-månederskontrollen.

Denne dataregistreringen kan danne grunnlag for en vitenskapelig publikasjon, der vi kan vise at innføring av nye og bedre behandlinger både er mulig og nyttig i rurale Afrika.

En søknad til AKO Foundation om midler til et «Centre of Excellence for paediatric eye care» sendes primo 2024.

Styret og administrasjon

Merete Smith erstattet Astrid Meistad i styret. Jørgen Bjelke overtok som regnskapsfører etter Jannicke Stadaas.

Forutsetning for fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekreftes det at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Redegjørelse for årsregnskapet

Regnskapet er avlagt etter god regnskapsskikk (F) for ideelle organisasjoner.

Inntektene består av større og mindre gaver fra bedrifter og privatpersoner, større støttespillere i 2023 har vært Grieg Foundation og AKO Foundation.

RTS Norge har siden 2011 operert direkte i Kenya. Aktiviteten i Kenya er knyttet til vårt hovedfokus på undervisning, medisinsk undersøkelses- og operasjonsutstyr, outreach-aktivitet og bistand til øyeoperasjoner for de fattige.

Ubenyttede midler i aktivitetsregnskapet er overført til formålskapital for anvendelse i framtiden.

Right to Sight jobber kontinuerlig med å sikre nye inntekter for å fortsette driften av prosjektene med våre partnere i Kenya.

Arbeidsmiljø, likestilling og diskriminering

Organisasjonen har hatt én lokalt ansatt i 2023. Alle de andre medarbeiderne jobber på frivillig basis.

Organisasjonen har en policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Selskapets styre bestod av 3 kvinner og 2 menn ved utgangen av 2023.

5. Ytre miljø

Virksomhetens aktiviteter medfører verken forurensning eller utslipp som kan være til skade for det ytre miljø.

Daglig leder og alle styremedlemmer har godkjent årsmeldingen på e-post per april 2023.

Jannicke Stadaas

Daglig leder

Arild Kjerschow

Styreleder

Trine Jacobsen

Styremedlem

Ingunn Lindborg

Styremedlem

Alexander Thrane

Styremedlem

Merete Smith

Styremedlem

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 4 pages before this page
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende